

STANOVISKO RADY

z 10. marca 2009

k aktualizovanému programu stability Grécka na roky 2008 – 2011

(2009/C 64/02)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 3 (pre PS),

so zreteľom na odporúčanie Komisie,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

ZAUJALA TOTO STANOVISKO:

- (1) Rada 10. marca 2009 preskúmala aktualizovaný program stability Grécka, ktorý sa vzťahuje na obdobie rokov 2008 až 2011 ⁽²⁾.
- (2) Grécko v súčasnom desaťročí zaznamenalo silný hospodársky rast na úrovni 4 % ročne. Zároveň sa značne zväčšila jeho vnútorná a vonkajšia makroekonomická nerovnováha, čo viedlo k rýchlej akumulácii zahraničného dlhu, pričom verejný dlh zostal vysoký. Vzhľadom na vplyv prebiehajúcej globálnej hospodárskej a finančnej krízy na grécke hospodárstvo sa predpokladaným prehodením rizík zvyšuje tlak na zadlženosť.

Podľa priebežnej predpovede útvarov Komisie z januára 2009 sa rast HDP v roku 2008 v reálnom vyjadrení spomalil na 2,9 % a v roku 2009 sa očakáva výrazné zníženie jeho tempa, zostane však kladný. Vzhľadom na deficit verejných financií, ktorý sa od roku 2007 drží nad hranicou 3 % HDP ⁽³⁾, a jeden z najväčších pomerov verejného dlhu k HDP v EÚ Grécku neostáva priestor na fiškálne impulzy, aby sa ešte väčšmi neohrozila dlhodobá udržateľnosť verejných financií a konkurencieschopnosť krajiny. V dôsledku toho sa nepredpokladá žiadny balík fiškálnych stimulov. Grécke orgány v zákone o štátnom rozpočte na rok 2009 predložili niekoľko opatrení zameraných na ochranu sociálnej súdržnosti vrátane dávok pre domácnosti s nízkymi príjmami. Grécko stojí pred výzvou dosiahnuť významnú fiškálnu konsolidáciu pri súčasnom zlepšení kvality verejných financií a korigovaní faktorov stojacich za veľkou vnútornou a vonkajšou nerovnováhou hospodárstva.

- (3) V makroekonomickom scenári, z ktorého program vychádza, sa predpokladá, že rast reálneho HDP poklesne z 3 % v roku 2008 na 1,1 % v roku 2009 a potom počas zvyšného programového obdobia bude opäť stúpať v priemere na 1,75 %. Ak sa pri hodnotení vychádza z informácií dostupných v súčasnosti ⁽⁴⁾, makroekonomický scenár je založený na optimistických predpokladoch rastu v roku 2009 a v ďalších rokoch. V programe sa predpokladá najmä, že súkromná spotreba a v menšej miere rast investícií ostanú vysoké, popri priaznivom raste zamestnanosti a optimistickom hodnotení vplyvu nedávných iniciatív na podporu investícií a zlepšenie využívania štrukturálnych fondov EÚ.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1. Dokumenty uvedené v tomto texte sú dostupné na tejto internetovej stránke: http://ec.europa.eu/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ Grécke orgány 6. februára 2009 predložili dodatok k programu, v ktorom sa objasňujú zmeny opatrení na zvýšenie rozpočtových daňových príjmov a plánovaná reforma rozpočtového procesu. Dodatok neprináša žiadnu zmenu fiškálnej stratégie navrhutej v programe stability, pričom makroekonomický scenár aj rozpočtové prognózy ostávajú nezmenené.

⁽³⁾ Podľa údajov gréckych orgánov z októbra 2008 a overených Eurostatom dosiahol deficit verejných financií v roku 2007 výšku 3,5 % HDP, čím prekročil referenčnú hodnotu 3 % HDP. S ohľadom na nahlásené nedodržanie referenčnej hodnoty obsiahnutej v Zmluve zostavila Komisia 18. februára 2009 správu podľa článku 104 ods. 3 Zmluvy.

⁽⁴⁾ V hodnotení sa zohľadňuje najmä predpoveď útvarov Komisie z januára 2009, ale aj iné informácie, ktoré sa odvtedy sprístupnili.

Okrem toho pokles hospodárskych činností obchodných partnerov Grécka a zhoršujúce sa vyhliadky medzinárodného obchodu predstavujú významné negatívne riziká pre makroekonomický scenár programu, čo odráža najmä citlivosť odvetví lodnej dopravy a cestovného ruchu na súčasnú krízu. Prognóza inflácie v programe sa zdá byť realistická, zatiaľ čo vývoj vonkajšej nerovnováhy v strednodobom horizonte je mierne optimistický.

- (4) V aktualizácii programu sa deficit verejných financií na rok 2008 odhaduje na úrovni 3,7 % HDP (vrátane 0,4 % HDP jednorazových opatrení na zníženie deficitu), čo je o 0,25 percentuálneho bodu viac, ako sa predpokladá v prognózach priebežnej predpovede útvarov Komisie z januára 2009. Je to porovnateľné s cieľom 1,6 % HDP stanoveným v predchádzajúcej aktualizácii. Táto odchýlka o 2 percentuálne body odráža pokles príjmov, ako aj prekročenie výdavkov. Príjmy sa konkrétne odhadujú o 1 percentuálny bod HDP nižšie, ako boli navrhnuté v rozpočte, a to hlavne preto, že výnosy z opatrení zameraných na zvýšenie príjmov realizovaných v roku 2008 sú nižšie, ako sa očakávalo. Prekročenie výdavkov predstavuje približne ďalší 1 percentuálny bod HDP predovšetkým z dôvodu sklzu v aktuálnych primárnych výdavkoch a najmä z dôvodu väčšej verejnej spotreby a vyšších miezd, ako sa očakávalo.
- (5) Podľa aktualizácie programu je cieľový deficit na rok 2009 stanovený na úrovni 3,7 % HDP (vrátane 0,5 % HDP jednorazových opatrení na zníženie deficitu), čo je v súlade s priebežnou predpoveďou útvarov Komisie. V porovnaní s rozpočtovým cieľom stanoveným v zákone o štátnom rozpočte na rok 2009, ktorý parlament schválil 21. decembra 2008, predstavuje úpravu smerom nahor o 1,75 percentuálneho bodu HDP. Nový rozpočtový cieľ zohľadňuje horší rozpočtový výsledok v roku 2008, ako sa očakávalo. Zároveň sa v ňom odráža obozretnejšia prognóza celkových príjmov, ktoré sú upravené smerom nadol o 1 percentuálny bod HDP, zatiaľ čo verejné výdavky sú revidované smerom nahor o 0,4 percentuálneho bodu HDP. Naďalej sa však odhaduje, že pomer príjmov vzrastie v roku 2009 takmer o 1 percentuálny bod HDP v dôsledku balíka na zvýšenie daňových príjmov prijatého v septembri 2008 a zakomponovaného do zákona o štátnom rozpočte na rok 2009. V snahe dosiahnuť revidované ciele sa v aktualizácii popri opatreniach zahrnutých v zákone o štátnom rozpočte na rok 2009 plánuje niekoľko opatrení zameraných na obmedzenie primárnych verejných výdavkov a racionalizáciu riadenia verejných výdavkov. Tieto nové opatrenia, ktoré by sa mali prijať v priebehu roka 2009, nie sú v programe jasne opísané. Celková pozícia fiškálnej politiky v roku 2009 bude vo všeobecnosti neutrálna.
- (6) Cieľom rozpočtovej stratégie uvedenej v programe je zníženie štrukturálneho deficitu zo 4,5 % HDP v roku 2008 na 4,3 % v roku 2009 a na 2,2 % do roku 2011, pričom sa neočakáva, že strednodobý cieľ, teda vyrovnaný rozpočet v štrukturálnom vyjadrení (t. j. cyklicky upravený bez jednorazových a iných dočasných opatrení) sa dosiahne v horizonte programu. Celkový deficit po dosiahnutí cieľa 3,7 % HDP v roku 2009 klesne počas programového obdobia na 3,2 % HDP v roku 2010 a 2,6 % do roku 2011. Podobne primárne saldo dosiahne prebytok 1,7 % HDP do roku 2011, čo je porovnateľné s 0,8 % v roku 2009. V štrukturálnom vyjadrení by to predstavovalo zlepšenie v priemere o 0,75 percentuálneho bodu HDP. Rozpočtová konsolidácia v rokoch 2010 a 2011 je založená hlavne na ambicióznom obmedzení výdavkov, ktoré však nemá plnú oporu v konkrétnych opatreniach. Predpokladá sa, že hrubý verejný dlh, ktorý sa odhaduje na 94,6 % HDP v roku 2008, prekročí v rokoch 2009 a 2010 hodnotu 96 % HDP a následne sa v roku 2011 vráti na úroveň 94,75 %. K zvýšeniu pomeru dlhu k HDP v roku 2009 okrem nárastu deficitu a poklesu rastu HDP prispieva aj výrazné zosúladenie dlhu a deficitu.
- (7) Rozpočtové výsledky podliehajú výrazným rizikám poklesu. Najmä východiskový makroekonomický scenár je založený na optimistických predpokladoch rastu. Riziká v roku 2009 sú takisto spojené s možnými sklzmi pri realizácii revidovaného rozpočtového cieľa na rok 2009, hlavne ak sa vezmú do úvahy opakované prekročenia výdavkov a nedostatočné príjmy. Počnúc rokom 2010 pramenia riziká z nedostatku informácií o opatreniach na podporu predpokladanej konsolidácie, najmä na strane výdavkov. Okrem toho sa predpokladané škrtky v niektorých kategóriách výdavkov javia na prvý pohľad náročné. Zároveň sa zdá, že riziká spojené s predpokladaným vývojom pomeru dlhu k HDP sa zväčšujú, čo pramení z rizík viazaných na prognózy deficitu. Tieto riziká môžu byť ešte väčšie v dôsledku neistoty súvisiacej so zosúladením dlhu a deficitu, o ktorého komponentoch, tak ako v minulosti, v programe nie sú žiadne informácie. Možné finančné transakcie zvyšujúce dlh v rámci balíka na podporu finančného sektora okrem toho môžu spôsobovať tlak na ďalší nárast pomeru dlhu k HDP. Potenciálny vplyv tohto finančného balíka na vývoj dlhu sa v programe neuvádza.

- (8) Pripravujú sa dlhodobé prognózy výdavkov na dôchodky podľa spoločne prijatej metódy; je pravdepodobné, že dlhodobý vplyv starnutia obyvateľstva na rozpočet výrazne presiahne priemer v EÚ. Rozpočtová pozícia v roku 2008, ako sa odhaduje v programe, ktorá je horšia ako východisková pozícia v predchádzajúcej aktualizácii, by zhoršila dlhodobý vplyv starnutia obyvateľstva na rozpočet. Okrem toho súčasná úroveň hrubého dlhu je oveľa vyššia ako referenčná hodnota stanovená v Zmluve. Jeho zníženie si vyžaduje dlhodobé dosahovanie vysokých primárnych prebytkov. Zachovanie vysokých primárnych prebytkov v strednodobom horizonte a ďalšia reforma dôchodkového systému zameraná na zníženie možného značného nárastu výdavkov súvisiacich so starnutím obyvateľstva by prispeli k obmedzeniu vysokých rizík spojených s dlhodobou udržateľnosťou verejných financií. Uvedené riziká prameniace zo schém na stabilizáciu finančného sektora, ktoré Grécko zaviedlo, by mohli mať potenciálne negatívny dosah na dlhodobú udržateľnosť verejných financií najmä prostredníctvom ich vplyvu na verejný dlh, hoci niektoré náklady na štátnu podporu by sa mohli v budúcnosti vrátiť.
- (9) Strednodobý rozpočtový rámec ostáva neuspokojivý a charakterizujú ho slabé výsledky z minulosti. Fiškálny vývoj v Grécku odráža nedostatočnú kontrolu verejných výdavkov, pričom prognózy príjmov sa ukázali byť systematicky optimistické. Okrem toho a napriek tomu, že sa v posledných rokoch zaznamenal určitý pokrok, štrukturálne a endemické problémy týkajúce sa vedenia záznamov o účtoch verejných financií Grécka takisto zhoršujú včasnú a účinnú kontrolu príjmov a výdavkov. V programe sa predpokladá pokračovanie prebiehajúcej reformy rozpočtu a ďalší pokrok pri plnení programového rozpočtu s cieľom zlepšiť monitorovanie a riadenie verejných výdavkov, zvýšiť transparentnosť a zaviesť viacročné plánovanie rozpočtového procesu. Úplná realizácia reformy rozpočtového procesu je však naplánovaná až na rok 2012.
- (10) V reakcii na finančnú krízu grécka vláda prijala rad opatrení na zabezpečenie stability finančného sektora vrátane opatrenia na ochranu vkladov do výšky 100 000 EUR. Balík opatrení zahŕňa rekapitalizačnú schému, prostredníctvom ktorej sa úverovým inštitúciám poskytuje nový kapitál výmenou za prioritné akcie, záručnú schému, ktorou sa zabezpečujú nové záväzky so splatnosťou od troch mesiacov do troch rokov, a schému pre cenné papiere, v rámci ktorej sa štátne dlhopisy poskytujú oprávneným úverovým inštitúciám a zlepšuje sa ich prístup k likvidite, najmä prostredníctvom ECB. Celková výška tohto balíka predstavuje 28 miliárd EUR (približne 10 % HDP).
- (11) Podľa programu je fiškálna politika zameraná na obnovenie dôvery investorov a riešenie makroekonomickej nerovnováhy. Grécka vláda neprijala, vzhľadom na nedostatok priestoru na fiškálne manévrovanie a na veľkú hospodársku nerovnováhu, v reakcii na ekonomické spomalenie krátkodobý stimulačný balík, čo by bolo v súlade s európskym plánom na oživenie hospodárstva. V programe sa predpokladá niekoľko štrukturálnych opatrení, vrátane špecifických opatrení pre sektor cestovného ruchu, bez priameho vplyvu na rozpočet, ako napr. opatrenia zamerané na udržanie zamestnanosti, zvýšenie podnikateľských investícií vrátane verejno-súkromných partnerstiev, zvýšené poskytovanie úverov malým a stredným podnikom a zlepšenie využívania fondov EÚ. V aktualizácii je takisto zahrnutý rad ďalších opatrení štrukturálnej reformy, ktoré sú súčasťou dlhodobejšej stratégie na zlepšenie kvality a udržateľnosti verejných financií, ako je reforma riadenia a kontroly verejných výdavkov a realizácia nedávno prijatej dôchodkovej reformy. Tieto štrukturálne opatrenia sa vzťahujú na strednodobý program reforiem a odporúčania pre jednotlivé krajiny navrhnuté Komisiou 28. januára 2009 v rámci lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť.
- (12) Grécko prijalo konsolidačný program s cieľom obmedziť mieru zhoršenia fiškálnej situácie v roku 2009 a znížiť deficit verejných financií pod hranicu 3 % HDP do roku 2011. Na základe zmeny (prepočítaného) štrukturálneho salda je celková fiškálna pozícia v roku 2009 vo všeobecnosti neutrálna a v roku 2010 reštriktívna. Konkrétnejšie, podľa programu sa v roku 2010 plánujú štrukturálne úpravy na úrovni 1,5 percentuálneho bodu HDP a ďalšie štrukturálne zlepšenie o približne 0,5 percentuálneho bodu v roku 2011. Ak sa však zohľadnia riziká spojené s rozpočtovými plánmi, ciele predpokladanej konsolidácie sa nemusia dosiahnuť a celkový deficit môže ostať nad referenčnou hodnotou 3 % HDP. Vzhľadom na veľkú vnútornú a vonkajšiu nerovnováhu gréckeho hospodárstva je tempo fiškálnych úprav nedostatočné a nie je v rokoch 2010 a 2011 plne podporené konkrétnymi trvalými opatreniami, najmä na strane výdavkov. Napokon, ak sa vezmú do úvahy uvedené riziká prognóz dlhu, pomer dlhu k HDP môže stúpať počas celého programového obdobia, pričom bude odrážať najmä nedostatočné napredovanie pri znižovaní deficitu verejných financií.

- (13) Pokiaľ ide o požiadavky na údaje stanovené v kódexe správania pre programy stability a konvergenčné programy, program má určité nedostatky v povinných i nepovinných údajoch ⁽¹⁾.

Celkovým záverom je, že cieľom programu je zníženie rozpočtového deficitu v strednodobom horizonte, no v programe sa ani včasne ani účinne nerieši štrukturálna nerovnováha gréckeho hospodárstva a nezabezpečuje sa obrat v stúpajúcom trende verejného dlhu. Hoci sa konsolidačná stratégia po roku 2009 spolieha na trvalé obmedzenia výdavkov a rastúce príjmy z daní, v programe nie sú sformulované konkrétne opatrenia na plnú podporu plánovaných rozpočtových úprav v rokoch 2010 a 2011. Na pozadí výrazného zhoršenia globálneho hospodárskeho prostredia je okrem toho rozpočtová stratégia zároveň vystavená významným rizikám poklesu, keďže predpoklady rastu, ktoré predstavujú základ makroekonomického scenára programu, sú optimistické.

Konsolidácia sa v určitej miere spolieha na výsledky boja proti daňovým únikom, ktorý len čiastočne podporujú reformy v daňovej správe, zatiaľ čo plánované škrtky vo výdavkoch sú čiastočne neutralizované plánmi na zvýšenie miezd a sociálnych transferov. Na dosiahnutie zdravých a udržateľných verejných financií v Grécku by bolo v prvom rade potrebné posilniť postup fiškálnej konsolidácie prostredníctvom trvalých opatrení na kontrolu aktuálnych primárnych výdavkov vrátane miezd vo verejnom sektore. Predpokladané úpravy v programe sú okrem toho iba čiastočne podporené štrukturálnymi politikami na zlepšenie kvality verejných financií. Štrukturálna povaha faktorov, ktoré zapríčinili stratu konkurencieschopnosti a zväčšujúcu sa vonkajšiu nerovnováhu, si naliehavo vyžaduje zavedenie odvážnych štrukturálnych reforiem. Úroveň dlhu, ktorá zostáva medzi najvyššími v EU, v spojení s predpokladaným nárastom výdavkov súvisiacich so starnutím obyvateľstva v dlhodobom horizonte takisto negatívne ovplyvní dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

Vzhľadom na uvedené hodnotenie sa Grécko vyzýva, aby:

- i) výrazne posilnilo postup fiškálnej konsolidácie už v roku 2009 prostredníctvom dobre špecifikovaných trvalých opatrení obmedzujúcich súčasné výdavky vrátane obozretnej mzdovej politiky vo verejnom sektore, čím by sa prispelo k nevyhnutnému zníženiu pomeru dlhu k HDP;
- ii) zabezpečilo, aby sa v rámci komplexného reformného programu vzhľadom na nevyhnutné úpravy v hospodárstve opatrenia na fiškálnu konsolidáciu zamerali aj na zvýšenie kvality verejných financií s cieľom obnoviť stratenú konkurencieschopnosť a riešiť existujúcu vonkajšiu nerovnováhu;
- iii) rýchlo zaviedlo politiky na reformu daňovej správy a ďalej zlepšovalo fungovanie rozpočtového procesu zvýšením jeho transparentnosti, sformulovaním rozpočtovej stratégie na dlhšie časové obdobie a zavedením mechanizmov na monitorovanie, kontrolu a zlepšenie efektívnosti aktuálnych primárnych výdavkov;
- iv) vzhľadom na rastúcu úroveň dlhu a predpokladaný nárast výdavkov spojených so starnutím obyvateľstva zlepšilo dlhodobú udržateľnosť verejných financií pokračovaním v prebiehajúcich reformách systému zdravotnej starostlivosti a dôchodkového systému.

Grécko sa zároveň naliehavo vyzýva, aby zlepšilo štatistickú správu a kvalitu svojich štatistických údajov, a vyzýva sa, aby zlepšilo dodržiavanie požiadaviek na údaje v súlade s kódexom správania.

Porovnanie kľúčových makroekonomických a rozpočtových prognóz

		2007	2008	2009	2010	2011
Reálny HDP (zmena v %)	PS jan. 2009	4,0	3,0	1,1	1,6	2,3
	KOM jan. 2009	4,0	2,9	0,2	0,7	neuv.
	PS dec. 2007	4,1	4,0	4,0	4,0	neuv.

⁽¹⁾ Konkrétne sa neposkytujú údaje o výdavkoch verejných financií podľa funkcie a informácie o vývoji dlhu a o zložkách zosúladenia dlhu a deficitu (rozdiely medzi hotovosťou a naakumulovanými úrokmi, čistá akumulácia finančných aktív, účinky oceňovania a iné), o likvidných finančných aktívach a čistom finančnom dlhu.

		2007	2008	2009	2010	2011
Inflácia HISC (%)	PS jan. 2009	3,0	4,3	2,6	2,5	2,4
	KOM jan. 2009	3,0	4,3	2,5	2,7	neuv.
	PS dec. 2007	2,9	2,8	2,7	2,6	neuv.
Produkčná medzera ⁽¹⁾ (% z potenciálneho HDP)	PS jan. 2009	2,2	1,9	0,3	- 0,8	- 1,0
	KOM jan. 2009 ⁽²⁾	3,0	2,8	0,5	- 1,2	neuv.
	PS dec. 2007	1,3	1,2	1,2	neuv.	neuv.
Čisté úvery/pôžičky voči zvyšku sveta (% HDP)	PS jan. 2009	- 12,1	- 12,8	- 11,4	- 10,8	- 10,0
	KOM jan. 2009	- 12,1	- 11,7	- 11,2	- 11,6	neuv.
	PS dec. 2007	- 12,8	- 12,7	- 12,5	- 12,2	neuv.
Verejné príjmy (% HDP)	PS jan. 2009	39,9	40,0	41,0	41,1	41,2
	KOM jan. 2009	40,0	39,9	40,8	40,0	neuv.
	PS dec. 2007	39,9	41,1	41,7	42,3	neuv.
Verejné výdavky (% HDP)	PS jan. 2009	43,4	43,7	44,7	44,3	43,8
	KOM jan. 2009	43,4	43,4	44,5	44,2	neuv.
	PS dec. 2007	42,6	42,7	42,5	42,3	neuv.
Saldo verejných financií (% HDP)	PS jan. 2009	- 3,5	- 3,7	- 3,7	- 3,2	- 2,6
	KOM jan. 2009	- 3,5	- 3,4	- 3,7	- 4,2	neuv.
	PS dec. 2007	- 2,7	- 1,6	- 0,8	0,0	neuv.
Primárne saldo (% HDP)	PS jan. 2009	0,6	0,3	0,8	1,2	1,7
	KOM jan. 2009	0,6	0,6	0,6	0,0	neuv.
	PS dec. 2007	1,2	2,4	3,1	3,8	neuv.
Cyklicky upravené saldo ⁽¹⁾ (% HDP)	PS jan. 2009	- 4,4	- 4,5	- 3,8	- 2,8	- 2,2
	KOM jan. 2009	- 4,8	- 4,7	- 3,9	- 3,7	neuv.
	PS dec. 2007	- 3,4	- 2,4	- 2,3	neuv.	neuv.

		2007	2008	2009	2010	2011
Štrukturálne saldo ⁽³⁾ (% HDP)	PS jan. 2009	- 4,4	- 4,5	- 4,3	- 2,8	- 2,2
	KOM jan. 2009	- 4,6	- 5,0	- 4,7	- 3,7	neuv.
	PS dec. 2007	- 3,1	- 2,4	- 2,3	neuv.	neuv.
Hrubý verejný dlh (% HDP)	PS jan. 2009	94,8	94,6	96,3	96,1	94,7
	KOM jan. 2009	94,8	94,0	96,2	98,4	neuv.
	PS dec. 2007	93,4	91,0	87,3	82,9	neuv.

Poznámky:

- (¹) Produkčné medzery a cyklicky upravené saldá podľa programov prepočítané útvarmi Komisie na základe údajov v programoch.
 (²) Založené na odhadovanom potenciálnom raste 3,2 %, 2,7 %, 2,8 % a 2,5 % v období rokov 2008 – 2011.
 (³) Cyklicky upravené saldo bez jednorazových a iných dočasných opatrení. Jednorazové a iné dočasné opatrenia sú podľa najnovšieho programu 0,4 % HDP v roku 2008 a 0,5 % v roku 2009 (všetky znižujú deficit) a podľa priebežnej predpovede útvarov Komisie z januára 0,4 % HDP v roku 2008 a 0,8 % v roku 2009 (všetky znižujú deficit).

Zdroj:

Program stability (PS); priebežné predpovede útvarov Komisie z januára 2009 (KOM); výpočty útvarov Komisie.